

Curios să aflu părerea autorului în privința mizanscenei, am îndrăznit să îl întreb personal. Domnul Ștefan Mitroi mi-a zâmbit ușor ironic: „*Ce scriu eu e ceva, ce face domnul Naum e altceva.*” – răspuns ambiguu ce îmi expedia curiozitățile aparent inexplicabile. Ajuns acasă cu fraza asta în urechea stângă, mi-am dat seama că greșisem fundamental: încercasem să aflu vinovatul! În mintea mea se formaseră distinct cele două idei, de text și spectacol, în așa măsură încât doream să aflu aportul cantitativ al fiecăruia. Mi-am dat seama că, până la urmă, acești doi oameni, dramaturgul și regizorul, sunt un fel de Iusuf și Ariel... doi prizonieri cărora li se caută o vină pentru ceea ce se întâmplă pe scenă!

În definitiv, mai contează a cui e vina?

Casa de Cultură a Studenților, București, Sala Pod – Schimb de prizonieri de Ștefan Mitroi. Regia: Cătălin Naum. Cu: Alex Roza, Mihai Munteniță. Data vizionării: 13 noiembrie 2006.

Florentina BRATFANOF

Drumul spre conștientizare

Ultima premieră a stagiunii 2005–2006 la Teatrul ACT a fost **Oleanna** de David Mamet. Spectacol regizat de Andreea Vulpe, cu Adrian Titieni și Emilia Bebu, actrița care cu aceasta ocazie își face debutul pe o scena profesionistă, *Oleanna* se vrea de la început o mare *lecție*. Dar nu una specifică școlii cu care ne-am obișnuit. Ci o lecție de viață. Chiar dacă se întâmplă într-un cadru foarte confortabil de școală americană atmosfera este inchistată și poate fi perfect aplicabilă și la noi!

Într-un cabinet, un profesor stă de vorbă cu eleva sa. La început ea este timidă și are un sentiment puternic de frustrare. Crede ca e o proastă care nu reușește să înțeleagă nimic din ceea ce i-a dat profesorul să citească. Este, de fapt, cartea lui. Tonul lui este didactic și pe alocuri sfătuitoare. Lasă falsa impresie că îi pasă ca eleva lui să înțeleagă motivul pentru care i-a dat o nota proastă. Dar își cade singur în capcană...

Adrian Titieni este perfect distribuit pentru rolul profesorului. Tonul sau este natural, jocul este concentrat și ritmat. În plus o susține foarte bine pe Emilia Bebu. Timidă, dar naturală, devine pe parcurs îndrăzneată și puternică. La amândoi transpare stăpânirea unui text greu, dificil de însușit, plin de concepte și concepții mai mult sau mai puțin individualizate.

Decorul este fidel textului. Găselnița cea mai mare a scenografiei realizată de Dan Titza (cel care a realizat decorul și la *American Buffalo*) este faptul că ei, la un moment dat, încep să scrie cu cretă pe fundalul de perete negru al scenei. Este efectiv chiar unul dintre peretii Teatrului ACT, singurul care ascunde cabinetele actorilor și partea administrativă a teatrului. Ei proiectează astfel direct pe un decor minimal concepte și idei care se șterg...

Întrebarea care mi-a tâșnit în minte la final este dacă, de fapt, fiecare dintre cei doi a învățat, în mod real, vreo *lecție*, unul despre celălalt, și, mult mai important, o lecție despre viață. Este evidentă ideea că școala în stadiul său actual dăunează creativității unui copil. Dar, de fapt, școala dăunează în mod clar și creativității unui profesor. Il rutinizează și îl îngenuchează prin afilierea la programele de învățământ care nu sunt tocmai aplicat și cu responsabilitate realizate. Ce e de făcut?

Conștientizarea acestei întrebări vi-o pune foarte bine la dispoziție *Oleanna* de David Mamet! Însă este foarte important și ceea ce urmează după ce părăsim sala de teatru.

Mircea MORARIU

Arad

Glazura de parodie

Au trecut demult vremurile în care îți era îngăduit să te apropii de clasicii literaturii dramatice universale doar cu condescendența cu care te puteai uita la piesele de muzeu abitir protejate de tot felul de sisteme de siguranță. Actualizările, contemporaneizările, „problematizările” în funcție de o nouă realitate și un nou orizont de așteptare sunt nu doar la ordinea zilei, ci chiar fac parte din ceea ce se cheamă nițeluș cam pretențios „canonul estetic” ce reglementează apropierea de clasici. Dar iată că, de undeva, din rafturile mai puțin frecventate ale bibliotecii, regizorul Ștefan Iordănescu alege o piesă aproape necunoscută, oricum de tinerețe, a marelui Johann Wolfgang von Goethe, *Stella*, al cărei personaj principal, Fernando, se zbate în dilema devastatoare de a alege între două femei ale căror inimi bat puternic, cu iz melodramatic. Față de respectivul text, pe care Goethe ne încredințează că l-a scris nu doar pentru sine, ci, așa după cum indică subtitlul, „pentru îndrăgostiți”, adică pentru generația ce avea, ca și el, douăzecișisase de ani în 1775, regizorul, încurajat de miezul melodramatic despre care făceam vorbire mai sus, se gândește să adopte o atitudine parodică, adică să realizeze, așa după cum spune dicționarul, „travestirea unui gen nobil într-unul burlesc”, cele două niveluri fiind demarcate de ironie. Intenția regizorală pare să fi fost aceea de a edifica pe scenă o operă bufă compusă din cuvinte, scăldată însă pe mai toată durata ei de nemuritoare muzică a lui Mozart. Zic *pare* fiindcă, din păcate, o asemenea intenție nu se afirmă ca atare pe toată durata spectacolului. Parodia presupune o atitudine detașată, *vehementă*. Or, în cazul de față intențiile se dezvăluie cu mânuși și mult prea progresiv, iar vehemența dorită se manifestă doar către final.

În primele momente ale spectacolului, un tânăr (Andrei Elek – probabil un *alter-ego* mozartian trecut prin pana lui Peter Shäffer și al său *Amadeus*) dă semnalul executării unei uverturi. Gesturile îi sunt ample, largi, peruca nițel caraghioasă, iar încercarea de exagerare evidentă. Începe apoi derularea istoriei vieții amoroase a lui *Fernando* (Ovidiu Ghiniță, ale cărui apariții încep